

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO FONDO BIUDŽETO SANDAROS
ĮSTATYMO NR. IX-547 PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. I-1336 2, 6,
8, 10, 12, 19, 22, 23 IR 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ ĮSTATYMO NR. I-549 2
IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS RESPUBLIKOS
NELAIMINGŲ ATSIDIKIMŲ DARBE IR PROFESINIŲ LIGŲ SOCIALINIO DRAUDIMO
ĮSTATYMO NR. VIII-1509 3 IR 29 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS NEDARBO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. IX-
1904 19 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO
NR. IX-110 3, 6¹, 30 IR 31 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS GARANTIJŲ DARBUOTOJAMS JŲ DARBDAVIUI TAPUS
NEMOKIAM IR ILGALAIKIO DARBO IŠMOKŲ ĮSTATYMO NR. XII-2604 5, 7, 8, 14, 19,
20 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR 6, 15 IR 21 STRAIPSNIŲ PRIPAŽINIMO
NETEKUSIAIS GALIOS ĮSTATYMO PROJEKTO
AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys. Įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo Nr. IX-547 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Sandaros įstatymo projektas) rengimą paskatinusios priežastys:

1) Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, atlikusi Valstybinio socialinio draudimo fondo 2017 metų konsoliduotųjų ataskaitų auditą (2018 m. spalio 1 d. valstybinio audito ataskaita Nr. FA-2018-P-6-4-8-1), rekomendavo:

- Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai *„Siekiant užtikrinti patikimos finansinės informacijos pateikimą vartotojams, optimizuoti buhalterinės apskaitos ir ataskaitų sudarymo procesą: atsisakyti rengti du [biudžeto vykdymo ir finansinės] ataskaitų rinkinius tuo pačiu kaupimo principu ir pateikti svarbius fondo vykdymo duomenis viename ataskaitų rinkinyje“;*

- Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybai prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba) – *„Taikyti tokius buhalterinės apskaitos metodus/tvarką, kad būtų užtikrinta, jog sukauptas rezultatas bus pateikiamas pagal atskiras socialinio draudimo rūšis (atsižvelgiant į tai, kad įstatymu [Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto atitinkamų metų rodiklių patvirtinimo įstatymu] yra patvirtinami ne tik bendrieji įmokų tarifai, bet ir jų dydžiai, taikomi tam tikroms socialinio draudimo rūšims)“.*

2) Valstybės kontrolė, atlikusi Valstybinio socialinio draudimo fondo 2018 metų konsoliduotųjų ataskaitų auditą (2019 m. rugsėjo 30 d. valstybinio audito ataskaita Nr. FA-2), rekomendavo Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai *„Siekiant suderinti Garantinio ir Ilgalaikio darbo išmokų fondų ir jų administratoriaus veiklą reglamentuojančių teisės aktų nuostatų taikymą, inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad šių fondų lėšų sąmatos būtų tvirtinamos kartu su Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetu, įsivertinant vienodų principų taikymą jų biudžetų formavimui“.*

Įgyvendinant dalį Valstybės kontrolės rekomendacijų ir siekiant optimizuoti buhalterinės apskaitos ir ataskaitų sudarymo procesą, buvo priimti Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo pakeitimai, kurie įsigaliojo 2023 m. sausio 1 d. ir pagal kuriuos už 2024 ir vėlesnius metus bus sudaromas vienas valstybės socialinių fondų metinių ataskaitų rinkinys, apimsiantis Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) metinių ataskaitų, Garantinio fondo (toliau – GF) metinių ataskaitų ir Ilgalaikio darbo išmokų fondo (toliau – IDIF) metinių ataskaitų rinkinius.

Sandaros įstatymo projekto tikslas – sukurti teisinės prielaidas toliau optimizuoti Fondo valdybos buhalterinės apskaitos sistemą, kad ši būtų aiški, suprantama ir leistų pagrįstai priimti svarbius valstybei ekonominius sprendimus. Sandaros įstatymo projektu siūloma viename įstatyme nustatyti bendras valstybės socialiniams fondams – VSDF, GF ir IDIF – jų biudžetų planavimo, sudarymo, tvirtinimo ir vykdymo pagrindines nuostatas. Kartu būtų sklandžiai įgyvendinti nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigalioję Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo pakeitimai, numatantys, kad vienu valstybės socialinių fondų metinių ataskaitų rinkiniu atsiskaitoma už visų valstybės socialinių fondų biudžetų vykdymą, bei įgyvendintos Valstybės kontrolės rekomendacijos optimizuoti Fondo valdybos buhalterinės apskaitos procesą, atsisakyti perteklinės informacijos, taip pat su Valstybės socialinių fondų biudžetų rodiklių patvirtinimo įstatymu teikiamuose dokumentuose būtų pateikiama informacija, kuri leistų priimti valstybei svarbius ekonominius sprendimus.

Kartu su Sandaros įstatymo projektu teikiami Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 3, 6¹, 30 ir 31 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nedarbo socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-1904 19 straipsnio pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos nelaimingų atsitikimų darbe ir profesinių ligų socialinio draudimo įstatymo Nr. VIII-1509 3 ir 29 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo Nr. I-549 2 ir 8 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 2, 6, 8, 10, 12, 19, 22, 23 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 5, 7, 8, 14, 19, 20 straipsnių pakeitimo ir 6, 15 ir 21 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektai (toliau kartu – įstatymų projektai). Įstatymų projektais siekiama suderinti jais keičiamų įstatymų nuostatas su Sandaros įstatymo projekte siūlomu teisiniu reguliavimu, taip pat atlikti kai kuriuos techninio pobūdžio pakeitimus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektų rengimą inicijavo ir juos parengė Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija.

3. Kaip šiuo metu yra reguliuojami įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai

1. Šiuo metu valstybės socialinių fondų biudžetų (lėšų sąmatų) turinį, šių fondų biudžetų (lėšų sąmatų) sudarymo, tvirtinimo ir vykdymo tvarką nustato skirtingi įstatymai. Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymas (toliau – VSDF biudžeto sandaros įstatymas) nustato tik VSDF biudžeto sudarymo ir vykdymo tvarką bei rodiklius, pagal kuriuos tvirtinamas VSDF biudžetas ir šio biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinys. GF ir IDIF lėšų šaltinius, kam jos naudojamos, šių fondų atskaitomybę ir finansų kontrolę reglamentuoja Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymas. Skirtinguose įstatymuose reglamentuojamos šių fondų biudžetų (lėšų sąmatų) sudarymo, vykdymo bei atskaitomybės nuostatos bei netinkamai naudojamos finansinės sąvokos kelia problemų sudarant VSDF, GF bei IDIF biudžetus, juos vykdant ir atsiskaitant už jų vykdymą, pvz., sąvokos „pajamos“ ir „sąnaudos“ naudojamos formuojant biudžetus kaupimo principu, o sąvokos „įplaukos“ ir „išlaidos“ – pinigų principu. VSDF biudžeto sandaros įstatyme, kalbant apie VSDF sąnaudas, vartojama sąvoka „išlaidos“, yra netiksli, nes VSDF biudžetas formuojamas kaupimo principu, tuo tarpu sąvoka „išlaidos“ yra vartotina tik taikant pinigų principą, reiškiantį, kad išlaidos pripažįstamos tada, kai išmokami pinigai. Netikslus sąvokų vartojimas apsunkina informacijos apie VSDF biudžeto vykdymą pateikimą bei išaiškinimą.

2. VSDF biudžeto sandaros įstatymo 3 ir 4 straipsniais nustatyta, kad VSDF biudžeto pajamos, gaunamos iš draudėjų, apdraustųjų, savarankiškai dirbančių asmenų, asmenų, apsidraudusių valstybiniu savanoriškuoju socialiniu draudimu, valstybės biudžeto už valstybės lėšomis draudžiamus asmenis įmokų, apskaitomos ir planuojamos *pagal socialinio draudimo įmokų*

mokėtojų grupes. Galiojančiame VSDF biudžeto sandaros įstatyme nenumatyta, kad VSDF biudžete socialinio draudimo įmokos būtų skirstomos pagal atskiras socialinio draudimo rūšis, o teikiamo tvirtinti Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projekto aiškinamajame rašte nėra informacijos apie sukauptus atskirų socialinio draudimo rūšių rezultatus. VSDF biudžeto sandaros įstatymo 11 straipsnis numato, kad Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu tvirtinamos VSDF piniginės įplaukos ir išlaidos.

3. GF ir IDIF lėšų sąmatos iki 2023 metų buvo tvirtinamos Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų atitinkamų metų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymu. GF ir IDIF lėšos apskaitomos pinigų principu. Nuo 2023 metų įsigaliojusioje Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo 21 straipsnio 2 dalyje numatyta, kad GF ir IDIF lėšų sąmatų projektai teikiami Seimui tvirtinti kartu su atitinkamų metų Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo projektu. GF ir IDIF lėšos nuo 2024 metų bus apskaitomos kaupimo principu, t. y. apskaičiuotos pajamos ir su biudžetiniais metais sutampančių laikotarpių sąnaudos parodomos pagal apskaičiavimo laikotarpius neatsižvelgiant į įplaukų gavimo ir išlaidų padarymo laiką.

4. Tiek VSDF, tiek GF ir IDIF ataskaitų rinkinio rengimas, sudėtis, auditas, skelbimas ir teikimas, vadovaujantis atitinkamai VSDF biudžeto sandaros įstatymo 15 straipsnio ir Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo 21 straipsnio nuostatomis, galiojančiomis nuo 2023 m. sausio 1 d., reglamentuojami Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme.

5. VSDF biudžeto sandaros įstatymo 1 straipsnis nustato, kad VSDF biudžeto pajamų ir išlaidų bei piniginių įplaukų ir išlaidų klasifikaciją pagal jų pobūdį ir paskirtį nustato Vyriausybės patvirtintos Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklės.

6. VSDF biudžeto sandaros įstatymo 7 straipsnio 6 dalis nustato, kad pinigų cirkuliacijai užtikrinti kasos apyvartos lėšų suma turi būti ne mažesnė kaip vidutinė VSDF biudžeto pusės mėnesio išlaidų suma.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Sandaros įstatymo projektu siūloma nustatyti ne tik VSDF, bet ir kitų valstybės socialinių fondų (GF ir IDIF) pajamų ir sąnaudų sudėtį, įtvirtinti valstybės socialinių fondų pajamų ir sąnaudų planavimo nuostatas bei bendrą šių fondų biudžetų projektų rengimo ir tvirtinimo tvarką.

Sandaros įstatymo projektu siūlomos naujos nuostatos:

1. Atsižvelgiant į tai, kad Viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatyme yra įvesta sąvoka „valstybės socialinis fondas“, kuri apima VSDF, GF ir IDIF, bei į tai, kad 2024 metų GF ir IDIF biudžetai bus sudaromi tuo pačiu kaupimo principu, kaip ir VSDF biudžetas, siūloma apibrėžti naujas sąvokas, taikytinas visų šių fondų atžvilgiu, tame tarpe, socialinės įmokos, socialinės išmokos, valstybės socialinio fondo pajamos, valstybės socialinio fondo sąnaudos ir kt. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad Valstybės kontrolė valstybės auditų metu yra atkreipusi dėmesį į teisės aktuose, reglamentuojančiuose biudžetų formavimą, vykdymą, atsiskaitymą, ne visais atvejais korektiškai vartojamas sąvokas, keičiamas susijusių sąvokų vartojimas – pajamos siejamos su sąnaudomis (kaupimo principo taikymo atvejais), o įplaukos – su išlaidomis (pinigų principo taikymo atvejais). Dėl to Sandaros įstatymo projektu peržiūrėtos nuostatos, dabar įtvirtintos VSDF biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje, 5, 6, 11, 13 ir 14 straipsniuose.

2. Sandaros įstatymo projekto 4 straipsniu siūloma nustatyti, kad VSDF biudžeto pajamos, gaunamos iš socialinio draudimo įmokų, apskaitomos pagal atskiras socialinio draudimo rūšis. Toks informacijos apie VSDF biudžeto pajamas pateikimas geriau atspindės atskirų socialinio draudimo rūšių įmokų ir išmokų ryšį bei sudarys prielaidas valstybės socialinių fondų ataskaitų rinkinyje (kaip rekomendavo Valstybės kontrolė) pateikti sukauptus rezultatus pagal atskiras socialinio draudimo rūšis bei, atitinkamai, suteiks reikšmingą informaciją priimant sprendimus dėl socialinio draudimo įmokų tarifų ar socialinio draudimo išmokų dydžių. Šiais pakeitimais bus sudarytos sąlygos palyginti pajamas ir sąnaudas vienodais pjūviais planavimo ir atskaitomybės laikotarpiais.

3. Sandaros įstatymo projekto 12 straipsniu siūloma nustatyti, kad Valstybės socialinių fondų biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymu tvirtinami šie valstybės socialinių fondų biudžetų rodikliai: visų valstybės socialinių fondų (VSDF, GF ir IDIF) pajamos, sąnaudos, planuojamas metų rezultatas; atitinkamų biudžetinių metų valstybės socialinių fondų įplaukos ir išlaidos, VSDF kasos apyvartos lėšos; socialinio draudimo įmokų tarifai; valstybės biudžeto lėšų, skirtų bendrajai pensijos daliai finansuoti, dydis; lėšų, skiriamų individualiai pensijos daliai indeksuoti, dydis; lėšų, gautinų iš valstybės biudžeto ir (ar) kitų valstybės piniginių išteklių, dydis; dydis, skirtas VSDF veiklos sąnaudų kompensacijai už išmokų, finansuojamų iš valstybės biudžeto, skyrimą, mokėjimą, pristatymą ir išieškojimą apskaičiuoti, išreikštas procentais nuo šioms išmokoms skirtos valstybės biudžeto lėšų sumos; dydis, skirtas VSDF veiklos sąnaudų kompensacijai už įmokų pervedimą ar įmokų surinkimą ir pervedimą į fondus apskaičiuoti, išreikštas procentais nuo planuojamos šių įmokų surinkimo sumos; kiti rodikliai, būtinai valstybės socialinių fondų biudžetams vykdyti.

Valstybės socialinių fondų biudžetų rodiklių patvirtinimo įstatymu būtų tvirtinami tik pagrindiniai valstybės socialinių fondų biudžetų duomenys. Valstybės socialinių fondų biudžetų projektų aiškinamajame rašte ir kartu teikiamoje kitoje būtinoje informacijoje, remiantis Sandaros įstatymo projekto 10 straipsnio 2 dalimi, bus informacija apie numatomus sukaupti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose nurodytų atskirų socialinio draudimo rūšių rezultatus, valstybės socialinių fondų įplaukas ir išlaidas kitiems biudžetiniams metams, kita informacija.

Priėmus siūlomus pakeitimus susiję valstybės socialinių fondų biudžetai bus tvirtinami vienu įstatymu ir taip bus įgyvendinta Valstybės kontrolės rekomendacija inicijuoti teisės aktų pakeitimus, kad GF ir IDIF lėšų sąmatos būtų tvirtinamos kartu su Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetu. Numačius, kad aiškinamajame rašte taip pat bus pateikiama informacija apie numatomus sukaupti Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 1–5 punktuose nurodytų atskirų socialinio draudimo rūšių rezultatus, bus įgyvendinta Valstybės kontrolės rekomendacija taikyti tokius buhalterinės apskaitos metodus/tvarką, kad būtų užtikrinta, jog sukauptas rezultatas bus pateikiamas pagal atskiras socialinio draudimo rūšis.

4. Sandaros įstatymo projekto 14 ir 15 straipsniais siūloma reglamentuoti visų Sandaros įstatymo projekte nurodytų valstybės socialinių fondų biudžetų vykdymą ir atsiskaitymą už vykdymą (ataskaitų rinkinių rengimą). Šiuo metu GF ir IDIF lėšų sąmatų projektų ir ataskaitų rinkinių rengimas taikant kaupimo principą numatytas pagal 2023 m. įsigaliojusias Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo nuostatas. Priėmus siūlomus keitimus būtų rengiamos ir tvirtinamos ne GF ir IDIF lėšų sąmatos, o kaupimo principu parengti šių fondų biudžetai.

5. Sandaros įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalimi siūloma nustatyti, kad valstybės socialinių fondų biudžetų pajamų ir sąnaudų klasifikaciją pagal jų pobūdį ir paskirtį nustato Fondo valdybos direktorius, o ne Vyriausybė, kaip yra nustatyta dabar galiojančio VSDF biudžeto sandaros įstatymo 1 straipsnyje. Sandaros įstatymo projekto 3 straipsnio 3 dalimi siūloma nustatyti, kad Fondo valdybos direktorius taip pat tvirtina ir valstybės socialinių fondų biudžetų planavimo metodiką, kuria remiantis nustatomi valstybės socialinių fondų biudžetų pajamų ir sąnaudų planavimo principai, valstybės socialinių fondų biudžetų projektų rengimo tvarka. Atsižvelgiant į tai, kad minėtuose dokumentuose nustatomi procedūriniai, su Sandaros įstatymo projekto nuostatų dėl biudžetų planavimo ir jų projektų rengimo įgyvendinimu susiję klausimai, jų tvirtinimas perduodamas valstybės socialinių fondų biudžetų projektus rengiančios VSDF valdybos direktoriui. VSDF valdybos direktorius taip pat tvirtins ir VSDF administravimo įstaigų, atliekančių joms pavestas funkcijas, finansavimo sąnaudų klasifikaciją.

Valstybės socialinių fondų biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklės, kurios keistų dabar galiojančias Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklės, Sandaros įstatymo projekto 10 straipsnio 1 dalimi siūloma pavesti tvirtinti ne Vyriausybei, o socialinės apsaugos ir darbo ministrui.

6. Atkreiptinas dėmesys, kad Sandaros įstatymo projekte vartojamos skirtingos formuluotės, susijusios su sąnaudomis, patiriamomis Fondo valdybos ir jos teritorinių skyrių vykdančioms

pavestas funkcijas, – VSDF veiklos sąnaudas sudaro VSDF administravimo įstaigų, atliekančių joms pavestas funkcijas, finansavimo sąnaudos, ilgalaikio turto nuvertėjimo, nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos, taip pat kitos VSDF veiklos sąnaudos (Sandaros įstatymo projekto 5 straipsnio 1 dalies 2 punktas). Tuo tarpu GF ir IDIF patiria *administravimo* sąnaudas, nes turi kompensuoti VSDF patiriamas veiklos sąnaudas už įmokų į šiuos fondus surinkimą ir pervedimą (Sandaros įstatymo projekto 7 straipsnio 3 punktas ir 9 straipsnio 2 punktas).

7. Kadangi Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 4 straipsnio 3 dalis nustato, kad atitinkamų metų VSDF biudžetas planuojamas, tvirtinamas, keičiamas ir vykdomas taip, kad jo struktūrinis deficitas, apskaičiuotas kaupiamuoju principu, galėtų didėti tik tais metais, kuriems pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos viešai paskelbtą ekonominės raidos scenarijų, dėl kurio tvirtinimo kontrolės institucija paskelbė savo išvadą, numatomas neigiamas produkcijos atotrūkis nuo potencialo, siūloma Valstybės socialinių fondų rodiklių patvirtinimo įstatymu VSDF biudžeto struktūrinio postūmio užduotį patvirtinti tik tiems kalendoriniams metams, kuriems planuojamas neigiamas VSDF biudžeto einamųjų metų rezultatas, priešingai nei nustatyta galiojančio VSDF biudžeto sandaros 11 straipsnio 4 dalyje, pagal kurią VSDF biudžeto struktūrinio postūmio užduotis tvirtinama kasmet.

8. Sandaros įstatymo projekto 14 straipsnio 5 dalimi siūloma nustatyti, kad VSDF pinigų cirkuliacijai užtikrinti kasos apyvartos lėšų suma turi būti ne mažesnė kaip vidutinė VSDF biudžeto pusės mėnesio VSDF išlaidų suma, neįskaitant Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo (toliau – Rezervo fondas) veiklos išlaidų. Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų, patvirtintų Vyriausybės 2017 m. birželio 14 d. Nr. 438 „Dėl Valstybinio socialinio draudimo rezervinio fondo sudarymo ir valdymo nuostatų patvirtinimo“, 29.2 ir 29.3 papunkčiais nustatyta, kad Rezervo fondo lėšos gali būti naudojamos su Rezervo fondo lėšų investavimo veikla susijusioms sąnaudoms dengti ir neigiamoms palūkanoms už Rezervo fondo lėšų likutį Lietuvos banko ar kredito įstaigos sąskaitoje apmokėti, todėl šių išlaidų nereikia įtraukti apskaičiuojant pinigų cirkuliacijai užtikrinti reikalingą kasos apyvartos lėšų sumą.

9. Sandaros įstatymo projektą lydinčiuose įstatymų projektuose suderinamos jais keičiamų įstatymų nuostatos su Sandaros įstatymo projekte siūlomu teisiniu reguliavimu, tame tarpe:

- atsižvelgiant į keičiamus Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sandaros įstatymo bei Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto rodiklių patvirtinimo įstatymo pavadinimus, tikslinamos į juos pateiktos nuorodos;

- atsižvelgiant į taikomą kaupimo principą, tikslinamas su juo susijusių sąvokų „pajamos“ ir „sąnaudos“ vartojimas;

- atsižvelgiant į tai, kad Sandaros įstatymo projekte siūloma reglamentuoti GF ir IDIF pajamų šaltinius ir šių fondų sąnaudas, Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo Nr. XII-2604 5, 7, 8, 14, 19, 20 straipsnių pakeitimo ir 6, 15 ir 21 straipsnių pripažinimo netekusiais galios įstatymo projektu siūloma atsisakyti šių fondų lėšų ir jų panaudojimo reglamentavimo Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo 5, 6, 14 ir 15 straipsniuose, taip pat pripažinti netekusiu galios 21 straipsnį, kadangi jame dabar aptariamus GF ir IDIF atskaitomybės ir finansų kontrolės klausimus siūloma reglamentuoti Sandaros įstatymo projekte. Taip pat peržiūrėtos ir aktualizuotos GF ir IDIF biudžetų pajamos ir sąnaudas sudarančios dalys (GF pajamos ir sąnaudos, kurios iki pakeitimų nurodytos atitinkamai galiojančio Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje ir 6 straipsnyje, bus reglamentuojamos Sandaros įstatymo projekto 6 ir 7 straipsniuose; IDIF pajamos ir sąnaudos – dabar reglamentuojamos Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatymo 14 straipsnio 1 dalyje ir 15 straipsnyje - Sandaros įstatymo projekto 8 ir 9 straipsniuose. Šių fondų biudžetų sąnaudų ir pajamų turinys Sandaros projekte apima Garantijų darbuotojams jų darbdaviui tapus nemokiam ir ilgalaikio darbo išmokų įstatyme šiuo metu nustatytas šių fondų pajamas ir sąnaudas. Įvertinus tai, kad iš GF kompensuojamų užimtumo išmokų ir sankcijų taikymo išmokų (numatytų atitinkamai įstatymo 3¹ ir 9¹ straipsniuose) mokėjimas sustabdytas, Sandaros įstatymo projekte šios išmokos atskirai nenurodomos. Atsižvelgiant į IDIF praktiškai patiriamas sąnaudas ir kitas numatytas šio fondo

sąnaudų rūšis, Sandaros įstatymo projekte taip pat atsisakoma perteklinės nuostatos dėl IDIF sąnaudoms priskirtinų lėšų IDIF įsipareigojimams padengti. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad lėšos, skirtos GF lėšoms ar IDIF lėšoms atkurti, nelaikomos atitinkamų fondų sąnaudomis siūloma iš šių fondų sąnaudų klasifikacijos tokias lėšas išbraukti.

- kartu teikiamais įstatymų projektais taip pat siūloma atlikti kai kuriuos techninio pobūdžio pakeitimus, pvz., atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos oficialiosios statistikos įstatymo pakeitimo įstatymo Nr. XIV-1393 nuostatas, Lietuvos statistikos departamento pavadinimą tikslinti nurodant Valstybės duomenų agentūrą; patikslinti nuorodas pasikeitus straipsnių ir jų dalių numeracijai.

10. Siūloma nustatyti, kad Sandaros įstatymo projektas ir kartu teikiami įstatymų projektai įsigalioję 2023 m. liepos 1 d. ir būtų taikomi rengiant ir tvirtinant 2024 metų ir vėlesnių metų valstybės socialinių fondų biudžetų projektus, taip pat vykdant 2024 ir vėlesnių metų valstybės socialinių fondų biudžetus bei atsiskaitant už jų vykdymą. Valstybinio socialinio draudimo fondo 2023 metų biudžetas, 2023 metų Garantinio fondo lėšų sąmata ir 2023 metų Ilgalaikio darbo išmokų fondo lėšų sąmata būtų baigiami vykdyti pagal nuostatas, galiojusias iki šių įstatymų įsigaliojimo.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus įstatymus, neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Priimti įstatymai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priimti įstatymai tiesioginės įtakos verslo sąlygoms ir verslo plėtrai neturės.

8. Ar įstatymo projektai neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymų projektų nuostatos neprieštarauja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Kartu su Sandaros įstatymo projektu tikslinami su šiuo įstatymo projektu teikiami įstatymų projektai.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai atitinka Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimus. Sandaros įstatymo projekto naujos sąvokos vertintos Terminų banko įstatymo nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas bei Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos teisės aktus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įstatymų įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Įgyvendinant Sandaros įstatymo projektu siūlomus pakeitimus iki įstatymo įsigaliojimo:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybė turės:

1) pripažinti netekusiomis galios Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisykles, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. birželio 14 d. nutarimu Nr. 647 „Dėl Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto sudarymo ir vykdymo taisyklių patvirtinimo“;

2) pakeisti Garantinio fondo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. birželio 21 d. nutarimu Nr. 495 „Dėl Garantinio fondo nuostatų patvirtinimo“;

3) pakeisti Ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. liepos 5 d. nutarimu Nr. 576 „Dėl Ilgalaikio darbo išmokų fondo nuostatų patvirtinimo“;

4) pakeisti Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. sausio 25 d. nutarimu Nr. 86 „Dėl Ligos ir motinystės socialinio draudimo išmokų nuostatų patvirtinimo“.

2. Socialinės apsaugos ir darbo ministras turės patvirtinti Valstybės socialinių fondų biudžetų sudarymo ir vykdymo taisykles.

3. Fondo valdybos direktorius turės patvirtinti:

1) Valstybės socialinių fondų biudžetų pajamų ir sąnaudų klasifikaciją;

2) VSDF administravimo įstaigų, atliekančių joms pavestas funkcijas, finansavimo sąnaudų klasifikaciją;

3) Valstybės socialinių fondų biudžetų planavimo metodiką.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymui įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Įgyvendinant Sandaros įstatymo projekto ir kartu teikiamų įstatymų projektų siūlymus, papildomų lėšų nereikės. Sutaupyti lėšų neplanuojama.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Rengiant Sandaros įstatymo projektą ir kartu teikiamus įstatymų projektus, nebuvo gauta specialistų vertinimų, rekomendacijų ir išvadų.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia Įstatymų projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno *Eurovoc* terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Sandaros įstatymo projekto žodžiai, kurių reikia jam įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, yra „valstybės socialinis fondas“, „socialinės įmokos“, „socialinės išmokos“, „pajamos“, „sąnaudos“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.